

Vlaams
Parlement

ingediend op **1438** (2017-2018) – Nr. 6
31 januari 2019 (2018-2019)

In eerste lezing door de commissie aangenomen artikelen*

van het voorstel van decreet

van Martine Taelman, Lorin Parys, Katrien Schryvers, Peter Persyn,
Cindy Franssen en Lies Jans

houdende de justitieuizen en
de juridische eerstelijnsbijstand

Documenten in het dossier:

- 1438** (2017-2018) – Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2: Advies van de Raad van State
– Nr. 3 t.e.m. 5: Amendementen

* De in eerste lezing aangenomen amendementen zijn cursief gedrukt.
De ingevolge amendering geschrapte delen zijn met (...) aangeduid.

verzendcode: WEL

Titel 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid, met uitzondering van artikel 23, dat een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid betreft.

Art. 2. *In dit decreet wordt verstaan onder:*

- 1° *algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG;*
- 2° *andere actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van een opdracht van de justitiehuisen: de personen of instanties die:*
 - a) *door of krachtens een wet met een eigen specifieke rol betrokken zijn bij een opdracht als vermeld in artikel 5, 1°, zonder in voorkomend geval zelf de opdrachtgever te zijn;*
 - b) *een begeleiding, omkadering of behandeling opnemen in het kader van de uitvoering van een opdracht als vermeld in artikel 5, 1°;*
 - c) *deel uitmaken van een sectoroverschrijdend netwerk als vermeld in artikel 5, 2°;*
- 3° *bureau voor juridische bijstand: het bureau, vermeld in artikel 508/7 van het Gerechtelijk Wetboek;*
- 4° *commissie voor juridische eerstelijnsbijstand: de commissie, vermeld in artikel 29;*
- 5° *gecodeerde persoonsgegevens: persoonsgegevens die alleen door middel van een code in verband kunnen worden gebracht met een geïdentificeerde of identificeerbare persoon;*
- 6° *geïntegreerd breed onthaal: onthaal als vermeld in artikel 9 en 10 van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid;*
- 7° *indicatiestelling: het proces van inschatting van de risico's, behoeften en sterktes van een justitiabele dat voorafgaat aan het plannen van een interventie of het opstellen van een sociaal voorlichtingsrapport;*
- 8° *juridische eerstelijnsbijstand: de juridische bijstand die verstrekt wordt door advocaten in de vorm van praktische inlichtingen, juridische informatie, een eerste juridisch advies of de verwijzing naar een relevante, gespecialiseerde of meer aangewezen instantie of organisatie, gerealiseerd door de commissies voor juridische eerstelijnsbijstand;*
- 9° *justitiabele:*
 - a) *een verdachte, beschuldigde, beklaagde, in verdenkinggestelde, veroordeelde of geïnterneerde persoon;*
 - b) *een slachtoffer, naaste of nabestaande;*
 - c) *een minderjarige of een partij in het geding in het kader van een burgerrechtelijke opdracht;*
 - d) *een persoon die het voorwerp uitmaakt van een overleg in het kader van een sectoroverschrijdend netwerk als vermeld in artikel 5, 2°;*
- 10° *justitiehuisen: de dienst, met inbegrip van gedecentraliseerde diensten, die de Vlaamse Regering heeft aangewezen om de opdrachten, vermeld in artikel 5, uit te voeren;*
- 11° *kleinstedelijke zorgregio: zorgregio op het niveau van een kleine stad als vermeld in de bijlage bij het decreet van 23 mei 2003 betreffende de indeling in zorgregio's en betreffende de samenwerking en programmering van gezondheidsvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen, gewijzigd bij het decreet van 28 november 2008;*
- 12° *lokale actoren: gemeentebesturen, openbare centra voor maatschappelijk welzijn, particuliere organisaties en particuliere initiatieven die lokale sociale hulp- en dienstverlening aanbieden;*

- 13° *naaste*: de echtgenoot of echtgenote van het niet-overleden slachtoffer, de persoon die met hem samenleeft en met hem een duurzame affectieve relatie heeft, zijn bloedverwanten in opgaande of neerdalende lijn, zijn broers of zussen, alsook anderen die van hem afhankelijk zijn;
- 14° *nabestaande*: de echtgenoot of echtgenote van het overleden slachtoffer, de persoon die met hem samenleefde en met hem een duurzame affectieve relatie had, zijn bloedverwanten in opgaande of neerdalende lijn, zijn broers of zussen, alsook anderen die van hem afhankelijk waren;
- 15° *opdrachtgever*: een instantie die door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie, of op grond van een samenwerkingsakkoord, gemachtigd is om de justitiehuisen te belasten met een opdracht;
- 16° *project*: een bijzonder initiatief met een tijdelijk, vernieuwend en experimenteel karakter dat zich richt tot een specifieke doelgroep of op een bijzondere probleemsituatie met betrekking tot juridische eerstelijnsbijstand of de opdrachten van de justitiehuisen;
- 17° *samenwerkingsakkoord*: een samenwerkingsakkoord als vermeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
- 18° *slachtoffer*: een natuurlijke persoon die als direct gevolg van een misdrijf schade heeft geleden;
- 19° *sociale context*: het gezinssysteem en het sociale netwerk van een justitiabele;
- 20° *toestemming*: elke vrije, specifieke, geïnformeerde en uitdrukkelijke wilsuiking;
- 21° *werkgebied*: het geografische gebied waarbinnen de commissies voor juridische eerstelijnsbijstand, of de gedecentraliseerde diensten van de justitiehuisen, hun opdrachten realiseren.

Titel 2. De opdrachten en de werking van de justitiehuisen

Hoofdstuk 1. Doelstellingen en opdrachten

Afdeling 1. Doelstellingen

Art. 3. De justitiehuisen vervullen hun opdrachten vanuit een intermediaire positie, op een methodische wijze overeenkomstig de basisprincipes, vermeld in artikel 17 van dit decreet, en gericht op verbinding van de justitiabele met de samenleving. Daarbij streven ze naar een trajectmatige benadering, zowel binnen de echelons van de rechtsbedeling als binnen de voor- en natrajecten van de hulp- en dienstverlening.

Art. 4. *Bij de uitoefening van hun opdrachten streven de justitiehuisen de volgende doelstellingen na:*

- 1° bijdragen aan een gemeenschapsgerichte justitie;
- 2° bijdragen aan een humane, gemeenschapsgerichte, re-integratieve en efficiënte strafuitvoering;
- 3° bijdragen aan een veilige en zorgzame samenleving;
- 4° de integratie of re-integratie van justitiabelen in de samenleving en hun participatie aan de samenleving bevorderen;
- 5° de kans op recidive beperken;
- 6° bijdragen aan een betere gerechtelijke besluitvorming door een adequate informatieverstrekking en rapportering;
- 7° een geïntegreerde, structurele en intersectorale aanpak bevorderen;
- 8° andere actoren stimuleren en faciliteren om hun bevoegdheden en verantwoordelijkheden op te nemen ten aanzien van justitiabelen;
- 9° bijdragen aan de rechtspositie van de justitiabelen op het kruispunt van justitie, politie, welzijn en zorg.

Afdeling 2. Opdrachten

Art. 5. De opdrachten van de justitiehuizen zijn:

- 1° op verzoek van een opdrachtgever opdrachten uitvoeren in het kader van een gerechtelijke procedure of ter uitvoering van een gerechtelijke beslissing, overeenkomstig artikel 5, §1, III, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;*
- 2° uitbouwen, installeren, faciliteren en in stand houden van sectoroverschrijdende netwerken op het kruispunt van justitie, politie, welzijn en zorg, of deelnemen aan dergelijke netwerken, met het oog op:*
 - a) de gecoördineerde en geïntegreerde omkadering van en zorg voor verdachte, beschuldigde, beklaagde, in verdenking gestelde, veroordeelde of geïnterneerde personen, die het voorwerp uitmaken van een opdracht als vermeld in punt 1°, in voorbereiding van, tijdens of aansluitend op die opdracht;*
 - b) de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van personen;*
 - c) de voorkoming van de misdrijven, vermeld in artikel 458ter van het Strafwetboek;*
- 3° ondersteunende taken opnemen in het kader van de opdrachten, vermeld in punt 1° en 2°, meer bepaald:
 - a) ondersteunen van een coherent Vlaams beleid met betrekking tot een gemeenschapsgerichte justitie;
 - b) zorgen voor beleidsvoorbereidend werk dat gericht is op een coherente uitvoering van de opdrachten en de doelstellingen;
 - c) ondersteunen van het overleg en de samenwerking van de Vlaamse Regering met de andere gemeenschappen, de federale overheid en de gerechtelijke overheid;
 - d) stimuleren van en deelnemen aan overleg en samenwerking met de andere actoren en met de opdrachtgevers;
 - e) vervullen van een signaalfunctie, zowel naar de andere actoren en de opdrachtgevers als naar het Vlaamse beleid.

Hoofdstuk 2. Organisatie

Art. 6. §1. De justitiehuizen bestaan uit een centraal bestuur en gedecentraliseerde diensten.

§2. De gedecentraliseerde diensten van de justitiehuizen worden als volgt georganiseerd:

- 1° per werkgebied dat overeenstemt met de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Limburg, West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen, beschikken de justitiehuizen over een gedecentraliseerde dienst, die respectievelijk Justitiehuis Antwerpen, Justitiehuis Limburg, Justitiehuis West-Vlaanderen en Justitiehuis Oost-Vlaanderen worden genoemd;
- 2° voor de werkgebieden die overeenstemmen met de gerechtelijke arrondissementen Leuven en Brussel, beschikken de justitiehuizen over één gedecentraliseerde dienst, die Justitiehuis Brussel-Leuven wordt genoemd;
- 3° voor de werkgebieden die overeenstemmen met de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Limburg, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Brussel en Leuven, beschikken de justitiehuizen over een gedecentraliseerde dienst die de opvolging en de uitvoering van het elektronisch toezicht verzekert en die Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET) wordt genoemd.

Gelet op de behoefte aan toegankelijkheid en nabijheid kan de Vlaamse Regering een of meer afdelingen of antennes van de justitiehuizen, vermeld in het eerste lid, 1° en 2°, of van het VCET, vermeld in het eerste lid, 3°, oprichten.

Hoofdstuk 3. Omgaan met persoonsgegevens en met informatie

Afdeling 1. Omgaan met persoonsgegevens

Art. 7. De justitiehuizen verwerken persoonsgegevens met het oog op:

- 1° het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°;
- 2° het beleid en het beheer van de justitiehuizen;
- 3° het afleggen van verantwoording aan de Vlaamse Regering;
- 4° wetenschappelijk onderzoek en statistiek;
- 5° de berekening, vermeld in artikel 47/10, derde lid, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Rechtmatig verkregen gegevens mogen worden verwerkt voor een ander doel dan dat waarvoor ze zijn verzameld, voor zover dat andere doel past in het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, en voor zover die verwerking noodzakelijk is en in verhouding staat tot dat andere doel.

(...)

Ten behoeve van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, 2° tot en met 5°, worden gecodeerde persoonsgegevens gebruikt indien de beoogde doeleinden op die manier kunnen worden verwezenlijkt, tenzij decretale of wettelijke voorschriften anders bepalen.

Art. 8. De justitiehuizen verwerken persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

In uitvoering van artikel 9, tweede lid, g), van de algemene verordening gegevensbescherming worden de verwerkingen met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang, en verwerken de justitiehuizen persoonsgegevens als vermeld in artikel 9, eerste lid, van diezelfde verordening.

De justitiehuizen verwerken persoonsgegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming.

De verwerkingsverantwoordelijke stelt een lijst op van de categorieën van personen die persoonsgegevens als vermeld in artikel 9, eerste lid, en 10, van de verordening kunnen raadplegen, met een beschrijving van hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de beoogde gegevens. Deze lijst wordt ter beschikking gehouden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit op het vlak van gegevensbescherming.

De personen, vermeld in het vierde lid, nemen het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht.

De justitiehuizen bewaren de persoonsgegevens die zij bij de uitoefening van hun opdrachten verwerken, niet langer dan nodig is voor de uitoefening van deze opdrachten. De Vlaamse Regering kan daartoe, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit op het vlak van gegevensbescherming, de voorwaarden bepalen.

Art. 9. §1. *Justitiehuizen kunnen persoonsgegevens verwerken over de volgende personen:*

- 1° verdachte, beschuldigde, beklaagde, in verdenking gestelde, veroordeelde of geïnterneerde personen, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over een passende straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan deze personen kan worden opgelegd, of over de opvolging van een dergelijke straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde;*
- 2° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen, vermeld in punt 1°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 1°, of voor een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het onthaalmilieu van een persoon als vermeld in punt 1°;*
- 3° slachtoffers, naasten en nabestaanden, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft hen te begeleiden en te informeren gedurende een strafrechtelijke procedure, of een procedure in het kader van de uitvoering van straffen en maatregelen;*
- 4° personen die betrokken zijn in een burgerrechtelijke procedure, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het thuismilieu van minderjarigen, de uitoefening van het gezamenlijk ouderlijk gezag en het recht op persoonlijk contact met minderjarigen;*
- 5° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 4°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 4°;*
- 6° personen over wie in het kader van netwerken als vermeld in artikel 5, 2°, overleg wordt gepleegd, voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van dat overleg te realiseren;*
- 7° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 6° voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van het overleg te realiseren;*
- 8° personen die als actor betrokken zijn bij de uitvoering van een opdracht, alsook over professionele raadgevers of hulpverleners van de personen, vermeld in punten 1°, 3°, 4° en 6°.*

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de categorieën van gegevens die over de personen, vermeld in paragraaf 1, verwerkt kunnen worden.

Art. 10. §1. *Met toepassing van artikel 23, eerste lid, d), f), h) en i), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de justitiehuizen beslissen de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van een opdracht die betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan wordt aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met achtste lid.*

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokkene het voorwerp uitmaakt van een opdracht als vermeld in artikel 5, 1° en 2°, en op voorwaarde dat het voor het goede verloop van deze opdracht noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast.

De justitiehuizen moeten de beslissing, vermeld in het eerste lid, in voorkomend geval rechtvaardigen op verzoek van de bevoegde toezichthoudende autoriteit op het vlak van gegevensbescherming.

Als de betrokkene in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor de gege-

vensbescherming de ontvangst daarvan. De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming informeert de betrokkene schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen de termijn van een maand na ontvangst van het verzoek, over elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. De informatie over de weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als de verstrekking daarvan de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het zevende lid. Indien nodig kan die termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke stelt de betrokkene binnen één maand na ontvangst van het verzoek in kennis van deze verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming informeert de betrokkene ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens overeenkomstig artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de voornoemde Vlaamse toezichtcommissie.

Nadat de opdracht is afgesloten, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

§2. Met toepassing van artikel 23, tweede lid, van de algemene verordening gegevensbescherming gelden de volgende waarborgen:

- 1° de justitiehuizen nemen de gepaste technische of organisatorische maatregelen om ervoor te zorgen dat de toegang tot de gegevens en de verwerkingsmogelijkheden beperkt zijn tot hetgeen de personen nodig hebben om hun functies uit te oefenen of tot hetgeen nodig is voor de behoeften van de dienst;*
- 2° de justitiehuizen nemen de gepaste technische of organisatorische maatregelen om de persoonsgegevens te beschermen tegen toevallige of niet-toegestane vernietiging, tegen toevallig verlies en tegen wijziging of elke andere niet-toegestane verwerking van die gegevens;*
- 3° de personeelsleden van de justitiehuizen zijn gehouden tot de discretieplicht.*

Afdeling 2. Omgaan met informatie

Art. 11. §1. De justitiehuizen winnen, met het oog op het uitvoeren van een opdracht als vermeld in artikel 5, 1° en 2°, *minstens* informatie in:

- 1° bij de opdrachtgever;*
- 2° bij de justitiabele op wie de opdracht betrekking heeft, waarbij het doel van het verzamelen van informatie aan die justitiabele wordt meegedeeld;*
- 3° bij de andere actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van de opdracht;*
- 4° in voorkomend geval bij (...) personen of instanties die deel uitmaken van de sociale context van de justitiabele, vermeld in punt 2°, waarbij het doel van het verzamelen van informatie aan die personen of instanties wordt meegedeeld;*
- 5° uit de bestanden, vermeld in artikel 12;*
- 6° uit de informatiesystemen van de opdrachtgevers voor zover hen toegang is verleend.*

§2. Met behoud van de toepasselijke regelgeving stellen de actoren die een begeleiding, omkadering of behandeling aannemen in het kader van een opdracht als vermeld in artikel 5, 1°, daarover een verslag op ten behoeve van de justitiehuizen.

In het verslag, vermeld in het eerste lid, worden minstens de volgende punten behandeld:

- 1° de daadwerkelijke aanwezigheden van de justitiabele op de gemaakte afspraken;
- 2° de afwezigheden van de justitiabele die niet gerechtvaardigd zijn;
- 3° de eenzijdige stopzetting van de begeleiding, omkadering of behandeling door de justitiabele;
- 4° de situaties die een ernstig risico inhouden voor derden;
- 5° *de formele moeilijkheden die bij de begeleiding, omkadering of behandeling zijn gerezen;*
- 6° *zo mogelijk, bij weigering of stopzetting van een begeleiding, omkadering of behandeling, een richtinggevend alternatief.*

Art. 12. De justitiehuisen verwerken de informatie die met toepassing van artikel 11 wordt verzameld, in bestanden.

De Vlaamse Regering stelt aan de justitiehuisen een of meer digitale systemen ter beschikking ter ondersteuning van de gegevensverwerking en -uitwisseling.

De gegevens worden op een elektronische, uniforme en gestandaardiseerde wijze opgenomen in een elektronisch dossier, met het oog op een vlotte uitvoering van de opdrachten.

Personeelsleden van de justitiehuisen hebben toegang tot de gegevens die in bestanden verwerkt zijn, in de mate dat die gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de aan hen toevertrouwde opdrachten en voor zover ze daartoe zijn aangewezen.

Art. 13. *De justitiehuisen zijn gehouden zich tot het Rijksregister van de natuurlijke personen te richten om de informatiegegevens, vermeld in artikel 3, eerste en tweede lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, te verkrijgen of om de juistheid van deze informatiegegevens na te gaan.*

Als het om gegevens gaat die betrekking hebben op een natuurlijke persoon van wie de gegevens niet in het Rijksregister opgenomen zijn, maken de justitiehuisen gebruik van het identificatienummer van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

Art. 14. De justitiehuisen bezorgen met het oog op het uitvoeren van een opdracht de *noodzakelijke* informatie aan:

- 1° de opdrachtgever;
- 2° *de andere actoren die in voorkomend geval betrokken zijn bij de uitvoering van de opdracht;*
- 3° de bevoegde instanties met het oog op de doeleinden, vermeld in artikel 7, eerste lid, 2° tot en met 5°.

Met behoud van de toepassing van het eerste lid bezorgen de justitiehuisen informatie als dat door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie, of door een samenwerkingsakkoord, wordt toegestaan of opgelegd, of met toestemming van de justitiabele.

(...)

Art. 15. *De informatie die de justitiehuisen uitwisselen met de opdrachtgevers en met de andere actoren die in voorkomend geval betrokken zijn bij de uitvoering van een opdracht, omvat ook persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens als vermeld in artikel 9, eerste lid, en 10 van de algemene verordening gegevensbe-*

scherming. De betrokken actoren verwerken deze gegevens voor zover dat noodzakelijk is om hun specifieke taak uit te voeren.

(...)

Hoofdstuk 4. Basisprincipes voor het omgaan met justitiabelen

Art. 17. Bij het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, nemen de personeelsleden van de justitiehuisen de volgende principes in acht:

- 1° ze respecteren de fundamentele rechten van de justitiabele en maken geen onderscheid op grond van geslacht, genderidentiteit, genderexpressie, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, taal, gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap, sociale positie, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, of nationale of etnische afstamming;
- 2° ze houden, in de mate van het mogelijke en zo nodig via een indicatiestelling, rekening met de persoonlijke situatie van de justitiabele, waaronder de individuele behoeften, de risico's en de positieve factoren die moeten worden versterkt;
- 3° ze informeren de justitiabele over wat er van hem in het kader van een specifieke opdracht verwacht wordt, en over het doel van de tussenkomst van de justitiehuisen bij die opdracht;
- 4° met behoud van de toepassing van punt 5° streven ze naar de medewerking en toestemming van de justitiabele, en informeren ze hem over de gevolgen van een gebrek aan medewerking;
- 5° voor een opdracht met een doel als vermeld in artikel 9, §1, 3°, vragen ze het betrokken slachtoffer of de betrokken naaste of nabestaande, in de mate van het mogelijke, om diens toestemming;
- 6° ze horen, in de mate van het mogelijke, de justitiabele en geven zijn standpunt weer in de rapporten die ze aan de opdrachtgever bezorgen;
- 7° ze respecteren de deontologische regels die de uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, beheersen, met behoud van de toepassing van de deontologische rechten en plichten die zijn opgenomen in deel II van het Vlaams personeelsstatuut;
- 8° in geval van interventies ten aanzien van een justitiabele die nog niet schuldig is bevonden, respecteren ze het vermoeden van onschuld;
- 9° voor een opdracht met een doel als vermeld in artikel 9, §1, 4°, nemen ze het belang van de minderjarige als centraal uitgangspunt, betrekken ze de minderjarige op een passende wijze rekening houdende met zijn leeftijd en maturiteit en houden ze rekening met de belevings- en leefwereld van de minderjarige in zijn beide thuissituaties zodat de opdrachtgever een weloverwogen beslissing kan nemen op maat van de minderjarige.

Art. 18. De justitiehuisen doen, als dat noodzakelijk is, een beroep op een tolk of op een andere vorm van taalbijstand.

Art. 19. De justitiehuisen gaan een verzekering aan voor:

- 1° de burgerlijke aansprakelijkheid van personen die een werkstraf of dienstverlening uitvoeren voor schade, toegebracht aan andere personen die een werkstraf of een dienstverlening uitvoeren of aan derden tijdens de uitvoering van de werkstraf of dienstverlening;
- 2° de lichamelijke schade, geleden door werkgestrafden of dienstverleners bij ongevallen tijdens de uitvoering van de werkstraf of dienstverlening;
- 3° andere risico's waarmee de Vlaamse Regering de verplichte dekking kan uitbreiden.

Art. 20. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de rechtspositie van justitiabelen in hun relatie tot de justitiehuizen en tot de actoren, vermeld in artikel 22.

Hoofdstuk 5. Samenwerken met andere actoren

Art. 21. De justitiehuizen werken bij het nastreven van de doelstellingen en het uitvoeren van hun opdrachten samen met de opdrachtgevers en de andere actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van de opdrachten.

Art. 22. De Vlaamse Regering kan in het kader van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, binnen de beschikbare begrotingskredieten initiatieven subsidiëren die gespecialiseerde programma's ontwikkelen of *gespecialiseerde* samenwerkingsverbanden voor justitiabelen uitwerken, die zulke programma's of samenwerkingsverbanden ondersteunen, of die een vernieuwend project uitwerken. De Vlaamse Regering sluit daarvoor een overeenkomst met de initiatiefnemers en bepaalt de nadere regels voor de subsidiëring en voor de vermindering of terugvordering van de subsidie als de voorwaarden niet worden nageleefd.

De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaraan een gespecialiseerd programma, een gespecialiseerd samenwerkingsverband of een project moet voldoen.

In het eerste lid wordt verstaan onder:

- 1° gespecialiseerd programma: een aanbod ten behoeve van een specifieke doelgroep, beantwoordend aan een criminogene nood, met het oog op een gespecialiseerde begeleiding, omkadering of behandeling van justitiabelen;*
- 2° gespecialiseerd samenwerkingsverband: een initiatief dat structurele samenwerking installeert of bevordert tussen de justitiehuizen en actoren die instaan voor begeleiding, omkadering of behandeling van justitiabelen, met het oog op een efficiënte toeleiding naar deze actoren en, in voorkomend geval, indicatiestelling.*

Hoofdstuk 6. Financiering

Art. 23. Per beleidsdomein voorziet de Vlaamse Regering binnen de beschikbare budgetten in de nodige instrumenten, middelen en personeelsleden voor het nastreven van de doelstellingen en het uitvoeren van de opdrachten van de justitiehuizen.

(...)

Hoofdstuk 7. Toezicht en klachten

Art. 25. De Vlaamse Regering organiseert het toezicht op de naleving van de bepalingen in titel 2 van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De personen of instanties die met het toezicht belast zijn, hebben het recht elke entiteit van de justitiehuizen of elke actor, vermeld in artikel 22, te bezoeken. De justitiehuizen of actoren stellen aan die personen of instanties alle gegevens ter beschikking die voor het toezicht noodzakelijk zijn. Ze staan die personen of instanties ook toe om ter plaatse te verifiëren of de bepalingen van titel 2 van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten worden nageleefd en alle stappen te ondernemen die daarvoor nodig zijn.

De personen of instanties, vermeld in het tweede lid, maken een verslag op van hun toezichtbezoek. (...) Van het verslag wordt een afschrift naar de entiteit of actor gestuurd.

Art. 26. De Vlaamse Regering organiseert de klachtenbehandeling voor justitiabelen.

Hoofdstuk 8. Wetenschappelijk onderzoek, evaluatie en innovatie

Art. 27. De justitiehuizen dragen bij aan wetenschappelijk onderzoek dat verband houdt met hun doelstellingen, opdrachten en werking, onder meer met het oog op evaluatie en permanente innovatie. Ze baseren zich bij het nastreven van de doelstellingen en het uitvoeren van hun opdrachten zo veel mogelijk op wetenschappelijke kennis en wetenschappelijk onderbouwde methodieken en programma's.

De justitiehuizen stellen ten behoeve van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering jaarlijks een rapport op over hun doelstellingen, opdrachten en werking.

Titel 3. De juridische eerstelijnsbijstand

Hoofdstuk 1. Doelstelling en organisatie van de juridische eerstelijnsbijstand

Afdeling 1. Doelstelling

Art. 28. De juridische eerstelijnsbijstand wil de toegang tot het recht op juridische bijstand, vermeld in artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet, waarborgen voor elke burger overeenkomstig de basisprincipes, vermeld in artikel 31 tot met 39.

Afdeling 2. Commissies voor juridische eerstelijnsbijstand

Art. 29. §1. In elk gerechtelijk arrondissement (...) is er minstens één commissie voor juridische eerstelijnsbijstand. Een *commissie voor juridische eerstelijnsbijstand* heeft rechtspersoonlijkheid en stelt haar huishoudelijk reglement op.

§2. De *commissies voor juridische eerstelijnsbijstand* hebben hun zetel in de hoofdplaats van het arrondissement of op een andere plaats die ze zelf kiezen.

§3. Een *commissie voor juridische eerstelijnsbijstand* is minstens samengesteld uit:

- 1° vertegenwoordigers van de balie in het werkgebied van de *commissie voor juridische eerstelijnsbijstand*, aangewezen door de Orde van Advocaten;
- 2° vertegenwoordigers van het samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal, zoals bepaald in artikel 9 van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid, uit het werkgebied van de *commissie voor juridische eerstelijnsbijstand*;
- 3° vertegenwoordigers van de organisaties die werken met de meest kwetsbare doelgroepen in het werkgebied van de *commissie voor juridische eerstelijnsbijstand*.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de samenstelling van de *commissie voor juridische eerstelijnsbijstand* en de voorwaarden waaronder afwijkingen op die minimale samenstelling kunnen worden toegestaan.

De *commissies voor juridische eerstelijnsbijstand* gebruiken de gepaste participatiemethodieken om hun aanbod aan juridische eerstelijnsbijstand op een zodanige wijze vorm te geven dat het beantwoordt aan de noden en behoeften van de meest kwetsbaren.

Art. 30. §1. Elke commissie voor juridische bijstand heeft tot taak:

- 1° in minstens iedere kleinstedelijke zorgregio van haar werkgebied of (...) in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad een laagdrempelig en kwaliteitsvol aanbod aan juridische eerstelijnsbijstand door advocaten te organiseren, waar iedere burger, en in het bijzonder de meest kwetsbare burger, gebruik van kan maken;
- 2° het selecteren van advocaten die geschikt zijn om op een kwaliteitsvolle wijze juridische eerstelijnsbijstand te verlenen in overeenstemming met de doelstelling van dit decreet;
- 3° het overleg en de coördinatie bevorderen tussen de actoren van het werkgebied, vermeld in artikel 29, onderling en tussen die van het werkgebied en andere actoren die juridische bijstand bieden, zodat de opdrachten, vermeld in artikel 30, §1, 1° en 2°, en artikel 34, eerste lid, 4° en 5°, worden gerealiseerd, onder meer door het sluiten van overeenkomsten;
- 4° samenwerkingsafspraken te maken met het bureau voor juridische bijstand uit haar werkgebied zodat ze de toeleiding van gebruikers op een vlotte wijze kan realiseren.

De Vlaamse Regering kan aanvullende taken vastleggen.

De Vlaamse Regering kan regels bepalen over de wijze waarop de taken, vermeld in het eerste lid, en de aanvullende taken, vermeld in het tweede lid, moeten worden ingevuld.

§2. De commissie voor juridische bijstand selecteert de advocaten uit een lijst die de Orde van Advocaten samenstelt en aan de commissie voor juridische bijstand bezorgt. Die lijst bevat de gegevens van de advocaten die prestaties willen verrichten in het raam van de juridische eerstelijnsbijstand. Tegen de weigering tot inschrijving op de lijst of een beslissing van de Raad van de Orde kan beroep worden ingesteld *conform artikel 432bis van het Gerechtelijk Wetboek*.

De Vlaamse Regering bepaalt, met behoud van de toepassing van *paragraaf 1, eerste lid, 2°*, de voorwaarden waaraan de advocaten moeten voldoen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opleidingen en voor de beroepsprocedure bij weigering tot inschrijving op de lijst of bij een beslissing van de Raad van de Orde.

Afdeling 3. Basisprincipes

Art. 31. De juridische eerstelijnsbijstand is voor iedereen, zonder enige discriminatie, toegankelijk.

Art. 32. Iedereen die met toepassing van dit decreet in contact komt met gebruikers, eerbiedigt hun ideologische, filosofische of godsdienstige overtuiging en is tot geheimhouding verplicht.

Art. 33. De juridische eerstelijnsbijstand is gratis voor de gebruikers.

Art. 34. De juridische eerstelijnsbijstand *voldoet aan de volgende voorwaarden*:

- 1° is bekend, bereikbaar, beschikbaar, bruikbaar, begrijpbaar en betrouwbaar;
- 2° kan plaatsvinden in de lokalen van lokale actoren, telefonisch of via online-media, en is bereikbaar op de wijze die bij het publiek bekendgemaakt is door de commissie voor juridische *eerstelijnsbijstand*;
- 3° wordt gegeven met respect voor de persoonlijke levenssfeer van elke persoon;
- 4° vertrekt vanuit een welzijnsgerichte en integrale benadering van de problematiek van de gebruiker en zorgt ervoor dat, als dat nodig is, de gebruiker op een gepaste wijze wordt toegeleid naar sociale hulp- en dienstverlening, juridische tweedelijnsbijstand of een vorm van alternatieve conflicthantering;

5° deelt onmiddellijk mee aan de gebruiker dat, in voorkomend geval, doorverwijzing naar de juridische tweedelijnsbijstand tot aanbeveling strekt. Ook het bureau voor juridische bijstand wordt daar onmiddellijk van op de hoogte gebracht.

De Vlaamse Regering kan de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, nader bepalen.

Art. 35. De commissie voor juridische *eerstelijnsbijstand* beschikt over een procedure voor het omgaan met situaties waarbij de integriteit van de gebruiker of van andere personen in gevaar is.

Art. 36. *De commissies voor juridische eerstelijnsbijstand garanderen eenzelfde klachtenrecht voor de gebruiker door een procedure voor klachtenregistratie en -behandeling op te zetten die voldoet aan de verplichtingen die voortvloeien uit de regelgeving betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens en het door de Vlaamse Regering uitgewerkte basiskader voor de klachtenprocedure.*

De procedure, vermeld in het eerste lid, beschrijft de wijze waarop de gebruiker zijn klacht kenbaar kan maken, de wijze waarop de ontvankelijkheid van de klacht wordt beoordeeld, de wijze waarop de klacht wordt behandeld en de wijze waarop de gebruiker wordt geïnformeerd over het resultaat van zijn klacht.

Art. 37. De commissie voor juridische *eerstelijnsbijstand* organiseert de juridische eerstelijnsbijstand zodanig dat die bijstand ook toegankelijk is voor personen met een beperking. (...)

Art. 38. De commissies voor juridische *eerstelijnsbijstand* kunnen aspecten van hun dienstverlening realiseren in samenwerking met andere commissies voor juridische *eerstelijnsbijstand*.

Art. 39. De juridische eerstelijnsbijstand wordt onafhankelijk van de juridische tweedelijnsbijstand georganiseerd.

(...)

Afdeling 4. Omgaan met gegevens

Art. 40. *De advocaten die aan de gebruikers juridische eerstelijnsbijstand aanbieden, verwerken persoonsgegevens van de gebruikers en kunnen met elkaar en met derden persoonsgegevens van de gebruikers uitwisselen opdat aan de gebruiker verantwoorde hulp- en dienstverlening kan worden verstrekt en opdat de continuïteit van de hulp- en dienstverlening aan die gebruikers kan worden gegarandeerd. Deze verwerking van persoonsgegevens is gebaseerd op artikel 6, eerste lid, e), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG. De commissie voor juridische eerstelijnsbijstand treedt op als verwerkingsverantwoordelijke.*

De verwerking van persoonsgegevens is onderworpen aan de volgende voorwaarden:

- 1° de gegevensuitwisseling heeft alleen betrekking op gegevens die noodzakelijk zijn om een verantwoorde hulp- en dienstverlening aan de gebruiker te waarborgen;
- 2° de gegevens worden alleen uitgewisseld in het belang van de gebruiker;

- 3° de derden met wie gegevens worden uitgewisseld, zijn betrokken bij de hulp- en dienstverlening van de gebruiker;
- 4° behoudens overmacht of dringende noodzaak heeft de gebruiker op wie de gegevens betrekking hebben, zijn toestemming gegeven om de gegevens uit te wisselen op de tijdstippen en wijze die de Vlaamse Regering heeft bepaald.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit:

- 1° de categorieën van gegevens die over de gebruikers verwerkt kunnen worden;
- 2° gedurende welke termijn de verwerkte persoonsgegevens maximaal zullen worden bewaard;
- 3° de vorm waarin en de wijze waarop de persoonsgegevens worden verwerkt en uitgewisseld.

De commissie voor juridische *eerstelijnsbijstand* kan aan de advocaten een of meer digitale systemen ter beschikking stellen ter ondersteuning van de gegevensverwerking en -uitwisseling.

Hoofdstuk 2. Subsidiëring, meerjarenplanning, programmatie, werkgebied en registratie

Art. 41. §1. De Vlaamse Regering subsidieert binnen de beschikbare begrotingskredieten de *commissies voor juridische eerstelijnsbijstand* voor de organisatie van juridisch eerstelijnsadvies en de vergoeding van de advocaten.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de vergoeding van de advocaten door de *commissies voor juridische eerstelijnsbijstand*.

§2. *Om gesubsidieerd te worden, beschikt de commissie voor juridische eerstelijnsbijstand over een door de Vlaamse Regering goedgekeurd meerjarenplan, waarin ze beschrijft op welke manier ze de bepalingen van hoofdstuk 1 van titel 3 realiseert. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de meerjarenplanning wordt opgesteld.*

De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de vaststelling en de toekenning van de subsidie-enveloppen van de commissies voor juridische eerstelijnsbijstand. Ze houdt daarbij rekening met objectieve criteria inzake maatschappelijke kwetsbaarheid.

De bepalingen van hoofdstuk 1 van titel 3 gelden als subsidievoorwaarden.

De Vlaamse Regering kan aanvullende subsidievoorwaarden vastleggen, met inachtneming van de bepalingen van hoofdstuk 1 van titel 3. Ze bepaalt de procedure voor de toekenning van de subsidie-enveloppen.

§3. Er kunnen maximaal vijftien *commissies voor juridische eerstelijnsbijstand* worden gesubsidieerd. De som van de werkgebieden van de *commissies voor juridische eerstelijnsbijstand* moet het volledige grondgebied van het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad dekken. Er kunnen geen twee commissies actief zijn in hetzelfde werkingsgebied.

De Vlaamse Regering bepaalt (...) het werkgebied en de programmatie van de *commissies voor juridische eerstelijnsbijstand*.

Art. 42. *Om een gericht beleid inzake juridische bijstand te kunnen voeren, bezorgen de commissies voor juridische eerstelijnsbijstand geanonimiseerde en geco-deerde persoonsgegevens en gegevens over de juridische eerstelijnsbijstand aan de Vlaamse overheid. De gegevens hebben betrekking op het aantal en het profiel*

van de hulpvragers, de probleemgebieden van de hulpvragen en de diensten die hulpvragers doorverwijzen naar de commissies voor juridische eerstelijnsbijstand.

De Vlaamse Regering bepaalt de vorm waarin dat gebeurt, alsook de wijze waarop en de periodiciteit waarmee de gegevens worden bezorgd. Ze bepaalt tevens de wijze waarop de gegevens worden gecodeerd.

Hoofdstuk 3. Projecten

Art. 43. De Vlaamse Regering kan, onder de voorwaarden die ze bepaalt en binnen de begrotingskredieten, een subsidie verlenen voor projecten betreffende juridische eerstelijnsbijstand.

Hoofdstuk 4. Toezicht

Art. 44. *De commissie voor juridische eerstelijnsbijstand ziet toe op de kwaliteit van de prestaties die door de advocaten worden verstrekt in het kader van de juridische eerstelijnsbijstand.*

Onverminderd de tuchtprocedures, kan de Raad van de Orde, in geval van tekortkoming en volgens de in de artikelen 458 tot en met 463 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure, het behoud van de advocaat op de in artikel 30, §2, bedoelde lijst afhankelijk maken van de naleving van de door hem bepaalde voorwaarden, zijn inschrijving op die lijst schorsen voor een periode van acht dagen tot drie jaar, of die eruit weglaten.

In geval van niet naleving van de door de Raad van de Orde bepaalde voorwaarden met toepassing van het tweede lid, roept de stafhouder de advocaat voor de Raad van de Orde op om een andere in hetzelfde lid bepaalde maatregel uit te spreken.

Als de advocaat uit de lijst wordt weggelaten, kan hij zijn wederinschrijving op de in artikel 30, §2, bedoelde lijst aanvragen bij een met redenen omklede aanvraag die niet vóór een termijn van vijf jaar na de weglating kan worden ingediend.

De in het tweede lid en in het vierde lid bedoelde beslissingen worden met redenen omkleed. Tegen die kan een hoger beroep worden ingesteld overeenkomstig artikel 432bis van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 45. §1. De Vlaamse Regering organiseert het toezicht op de commissies voor juridische eerstelijnsbijstand die gesubsidieerd zijn en op de advocaten die de juridische eerstelijnsbijstand verlenen.

De advocaten en de commissies stellen aan die ambtenaren *belast met de uitoefening van het toezicht* alle gegevens ter beschikking die voor het toezicht noodzakelijk zijn. Ze staan die ambtenaren toe om ter plaatse de naleving van de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan te verifiëren en alle stappen te ondernemen die daarvoor nodig zijn.

Van hun vaststellingen maken de ambtenaren, vermeld in het tweede lid, een verslag op. Het verslag heeft bewijswaarde tot het tegendeel is bewezen. Een afschrift van dat verslag wordt naar de commissie in kwestie gestuurd.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de vermindering of de terugvoering van de subsidie-enveloppe als de commissie voor juridische eerstelijnsbijstand de subsidievoorwaarden niet naleeft of niet meewerkt aan de uitoefening van het toezicht.

Titel 4. Slotbepalingen, wijzigings- en opheffingsbepalingen

(...)

Art. 47. Artikel 106 van het decreet van 15 juli 2016 houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt opgeheven.

Art. 48. *In artikel 508/1 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 23 november 1998, worden punt 1°, 3° en 5° opgeheven.*

Artikel 508/2 tot en met 508/6 van hetzelfde wetboek worden opgeheven.

Art. 49. De Vlaamse Regering bepaalt voor iedere bepaling van dit decreet de datum van inwerkingtreding.